

Vergaderjaar 2011–2012

25 847

Evaluatie Wet voorzieningen gehandicapten

Nr. 100

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 november 2011

Tijdens de begrotingsbehandeling van VWS op 10 november 2011 zijn twee moties¹ ingediend die betrekking hebben op de in de ontwerpbegroting 2012 van VWS aangekondigde maatregel om de kosten van het Valysvervoer te beheersen. Met deze brief geef ik desgevraagd in aansluiting op mijn eerdere mondelinge reactie, een schriftelijke reactie op beide moties.

Het financiële plafond voor deze voorziening zal eind 2011 worden bereikt. Dit betekent dat, bij gelijkblijvende standaard persoonlijke kilometerbudgetten (standaard pkb's), iedere nieuwe instroom leidt tot een overschrijding van de beschikbare middelen. Geraamd wordt dat er in 2012 ongeveer 50 000 nieuwe pashouders zullen instromen en dat de daarmee gepaard gaande budgetoverschrijding ongeveer 8 miljoen euro zal bedragen. Betaalbaarheid van deze voorziening is ook een belangrijk aandachtspunt in de nieuwe aanbesteding die ik heb aangekondigd in mijn brief van 7 november (TK 2011–2012, 25 847, nr. 99). Dit pleit er ook voor om nu in te grijpen om de kosten te beheersen.

Gelet op de oorspronkelijke doelstelling van Valys, het feit dat mensen met een hoog pkb worden ontzien en de financiële risico's die het aannemen van deze moties met zich meebrengen ben ik van mening dat het verlagen van de standaard pkb's in 2012 de meest rechtvaardige en effectieve maatregel is die ik gegeven de omstandigheden kan nemen. Daarom ontraad ik de Kamer deze moties.

Ik hecht veel belang aan snelle duidelijkheid over de hoogte van het standaard pkb en de toegang tot Valys in 2012, zodat alle pashouders en de uitvoerder van deze voorziening weten waar zij aan toe zijn.

¹ Motie Wolbert c.s. (33 000 XVI, nr. 33) , Motie Leijten en De Mos (33 000 XVI, nr. 44).

Doelstelling Valys en rol hoog pkb

Ik vind het belangrijk om de oorspronkelijke doelstelling van het Valys-vervoer nogmaals onder de aandacht te brengen, evenals de betekenis van de hoog pkb's. Deze voorziening was oorspronkelijk bedoeld als «missing link»: de schakel tussen huis en toegankelijk OV. Gaandeweg is Valys echter uitgegroeid tot een «van deur tot deur-voorziening», met alle (stijgende) kosten van dien. Er wordt zeer beperkt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om met de trein te reizen, ondanks het feit dat treinen en treinstations over het algemeen bezien toegankelijker zijn dan in 2004, toen Valys startte. Dit geeft mij het signaal dat er pashouders zijn die de mogelijkheden die de trein biedt onvoldoende benutten.

Als aandachtspunt bij de toekomstverkenning die ik met mijn brief van 7 november naar de Kamer heb verzonden heb ik ook aangegeven dat het gebruik van het OV steeds belangrijker wordt nu de komende jaren het OV steeds toegankelijker wordt voor mensen met een mobiliteitsbeperking. De rol van het OV komt binnen Valys onder meer tot uitdrukking in het hoog pkb. In de huidige vormgeving van Valys wordt aangenomen dat pashouders met een standaard pkb in staat zijn om (eventueel met begeleiding) gebruik te maken van de trein. Voor de mensen die geen gebruik kunnen maken van de trein vanwege medische en/of ergonomische beperkingen en/of onder begeleiding van derden kent Valys het hoog pkb. Het hoog pkb is 2 250 kilometer per jaar en wordt in 2012 niet verlaagd. Hiermee ontzie ik de pashouders die vanwege hun beperkingen volledig afhankelijk zijn van Valys voor bovenregionale reizen.

Een verlaging van het standaard pkb naar 450 kilometer per jaar betekent, gegeven de huidige groei, dat in 2012 mogelijk circa 65 000 pashouders hun reisgedrag moeten beperken of aanpassen. Dit is ongeveer 16% van het geraamde aantal pashouders eind 2012. Op deze manier worden de huidige kosten van de voorziening (die al eind dit jaar het financiële plafond van ruim € 60 mln zullen bereiken) beheerst én blijft het mogelijk voor bestaande en nieuwe pashouders om gebruik te maken van deze voorziening.

Reactie motie Leijten en De Mos

In de motie Leijten en De Mos wordt voorgesteld om gedurende één jaar mensen die alleen op basis van een Wmo-beschikking een aanvraag doen voor Valys een gereduceerd kilometerbudget te verstrekken. Het op deze manier uitsluiten van nieuwe instroom laat onverlet dat er mensen zullen zijn die via de aanvraag van een OV-begeleiderskaart en/of een gehandicaptenparkeerkaart alsnog het gereduceerde kilometerbudget kunnen vermijden. Hiermee zou de kostenoverschrijding weer vergroot kunnen worden. Ook kan het er toe leiden dat mensen langs verschillende loketten moeten gaan om toch met het kilometerbudget van 750 kilometer te kunnen reizen. Dit lijkt mij onwenselijk.

Daarnaast geldt dat met dit voorstel de kosten niet worden beheerst. Het financiële plafond voor deze voorziening zal eind 2011 worden bereikt. Dit betekent dat, bij gelijkblijvende pkb's voor de huidige pashouders, alle nieuwe instroom leidt tot een overschrijding van de beschikbare middelen. Jaarlijks komen er ongeveer 50 000 nieuwe pashouders bij, waarvan het grootste deel een Valyspas ontvangt op basis van een Wmo-beschikking.

Ik heb in mijn brief van 7 november jl. aangekondigd dat op 1 april 2013 de privaatrechtelijke overeenkomst eindigt die ik met Connexxion Taxi Services heb gesloten voor de uitvoering van Valys. Eventuele wijzigingen

in de voorwaarden dienen zorgvuldig te worden gezien in het licht van de huidige overeenkomst. Ieder voorstel voor aanvulling of aanpassing van de huidige overeenkomst vereist instemming van beide contractpartijen. Daarnaast geldt dat elke wijziging van de overeenkomst getoetst moet worden aan mededingingswetgeving. Dit betekent dat de uitvoering van de motie Leijten en De Mos binnen het huidige contract mede afhankelijk is van medewerking van Connexxion Taxi Services.

Reactie motie Wolbert c.s.

De motie Wolbert c.s. pleit ervoor om de huidige hoogte van de standaard pkb's te behouden en in 2012 eenduidige criteria toe te passen voor de verstrekking van Valyspassen. Uit de toekomstverkenning die ik met mijn brief van 7 november heb verzonden blijkt dat op dit moment de Rijksoverheid geen rol¹ speelt bij de toewijzing die toegang geeft tot Valys. De keuze voor en het toepassen van (nieuwe) eenduidige criteria door de Rijksoverheid betekent een wezenlijke wijziging van de overeenkomst en een omvangrijk herindicatietraject voor ruim 350 000 pashouders. Gelet op de financiële en juridische consequenties om dat per 2012 te realiseren, ontraad ik deze motie. Bij een nieuwe aanbesteding heb ik meer mogelijkheden om te bezien of, en zo ja hoe een meer eenduidige toegang vorm kan krijgen in de nieuwe voorziening.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. L. L. E. Veldhuijzen van Zanten-Hyllner

¹ Uitzondering hierop is de aparte indicatieprocedure voor het hoog pkb. Dit betreft een groep pashouders met ernstige mobiliteitsbeperkingen. Het gaat om 2,5% van het totaal aantal pashouders.